

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ส้มสายน้ำผึ้งหรือส้มโชกุน เป็นส้มในกลุ่มของส้มเปลือกอ่อน มีลักษณะคล้ายกับส้มเขียวหวาน ส้มสายน้ำผึ้งได้รับความนิยมอย่างมากจากผู้บริโภค โดยเฉพาะส้มสายน้ำผึ้งที่มาจากทางภาคเหนือของประเทศไทย เนื่องจากส้มมีผิวสีเหลืองทองทั้งผล รสชาติจัดจ้านหวานอมเปรี้ยวเล็กน้อย กลิ่นหอม ชานนุ่ม ฉ่ำน้ำ แหล่งเพาะปลูกส่วนมากอยู่ที่จังหวัดทางภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย กำแพงเพชร โดยแหล่งเพาะปลูกส้มสายน้ำผึ้งที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคอยู่ที่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีพื้นที่ในการเพาะปลูกรวม 93,047 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 278,194 ตันต่อปี และมีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุดที่อำเภอฝาง อำเภอแม่สายและอำเภอไชยปราการ โดยมีพื้นที่ในการเพาะปลูก 85,889 ไร่ ให้ผลผลิต 268,229 ตันต่อปี (สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่, 2554)

ในช่วงปี พ.ศ. 2545 ได้มีการร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่อำเภอฝาง แม่สาย และไชยปราการ ถึงผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม อันเกิดจากสารเคมีต่างๆ ที่ใช้ในปริมาณที่เกินความจำเป็นของสวนส้ม ทำให้เกิดการต่อต้านจากชุมชนในการทำสวนส้มในพื้นที่ใกล้เคียงแหล่งชุมชน ผลกระทบที่ตามมาจากการร้องเรียนนี้ คือการที่ผู้บริโภคสูญเสียความเชื่อมั่นในการบริโภคส้มสายน้ำผึ้งไป ส่งผลให้ยอดขายและราคาลดลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากไม่มั่นใจในการบริโภคส้มสายน้ำผึ้งว่าจะส่งผลเสียใดๆ ต่อสุขภาพร่างกายอย่างไรบ้างหากว่าส้มสายน้ำผึ้งนั้นมีการตกค้างของสารเคมี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการอย่างมาก ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาให้ความช่วยเหลือทั้งในด้านของประชาชนที่ได้รับผลกระทบ และในส่วนของผู้ประกอบการสวนส้ม ซึ่งได้มีการทดสอบสารปนเปื้อนและสารตกค้างในสภาพแวดล้อม การจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการ รวมไปถึงการตรวจสอบ และประกาศเขตควบคุมการใช้สารเคมีในพื้นที่ เพื่อควบคุมการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย (วิทย์ นามเรืองศรี และคณะ, 2550)

การเข้ามาจัดการอบรมและให้ความรู้ของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งได้แนะนำให้ผู้ประกอบการนำแนวทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม หรือ ระบบการจัดการคุณภาพ GAP (Good Agricultural Practice) เข้ามาใช้ จนได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกำหนดให้แสดงเครื่องหมาย Q บนผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับทราบถึงความปลอดภัยในสินค้าเกษตรและอาหารนั้นๆ ว่ามีความปลอดภัย ได้มาตรฐานปราศจากสารเคมีตกค้างที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากได้มีการ

ควบคุมดูแล ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ซึ่งเริ่มตั้งแต่การเตรียมการเพาะปลูก การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว และหลังการเก็บเกี่ยว ทำให้ได้มาซึ่งสินค้าเกษตรที่ดี มีคุณภาพ และปลอดภัย

จังหวัดเชียงใหม่นอกจากจะเป็นแหล่งของการเพาะปลูกและผลิตส้มสายน้ำผึ้งที่ใหญ่ที่สุดแล้ว ยังเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหาที่เกิดขึ้นอีกด้วย สามารถกล่าวได้ว่าประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่นั้นเป็นทั้งผู้บริโภคที่ได้รับผลกระทบทั้งจากการบริโภคและจากสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเมื่อผู้ประกอบการสวนส้มได้มีการนำระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมาใช้เพื่อให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพและมีความปลอดภัยแล้ว ผู้ศึกษาจึงต้องการทราบถึงทัศนคติของผู้บริโภคต่อส้มสายน้ำผึ้งที่ผลิตตามแนวทางเกษตรดีที่เหมาะสม ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ เพื่อประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาทั้งความรู้และข้อเสนอแนะจะสามารถเป็นประโยชน์และนำไปใช้ในการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนากลยุทธ์ของผู้ประกอบการ และผู้ที่สนใจจะนำระบบไปใช้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของผู้บริโภคต่อส้มสายน้ำผึ้งที่ผลิตตามแนวทางเกษตรดีที่เหมาะสม ในอำเภอเมืองเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติของผู้บริโภคต่อส้มสายน้ำผึ้งที่ผลิตตามแนวทางเกษตรดีที่เหมาะสม ในอำเภอเมืองเชียงใหม่
2. เพื่อที่จะนำข้อมูลไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการ และผู้สนใจในการนำระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีไปใช้

นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรมและความคิดเห็นของผู้บริโภคที่เคยบริโภคส้มสายน้ำผึ้ง ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ต่อส้มสายน้ำผึ้งที่ผลิตตามแนวทางเกษตรดีที่เหมาะสม

ผู้บริโภค หมายถึง ผู้ที่เคยบริโภคส้มสายน้ำผึ้ง ในอำเภอเมืองเชียงใหม่

ส้มสายน้ำผึ้ง หมายถึง ส้มเปลือกอ่อนชนิดหนึ่ง รสชาติหวานหอมเปรี้ยวเล็กน้อย มีผลกลม สีเหลืองทองปนเขียวเล็กน้อย หากแหล่งเพาะปลูกอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทย นิยมเรียกว่า ส้มเพชรยะลา หรือส้มโชกุน

แนวทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม Good Agricultural Practice (GAP) หมายถึง การปฏิบัติในการผลิตพืช เพื่อให้ผลผลิตได้มาตรฐานปลอดภัย ปลอดภัยต่อพืชและคุณภาพถูกใจ